

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 147/25

2025 m. lapkričio 25 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-713/23 | *Wojewoda Mazowiecki*

Sąjungos pilietybė: valstybė narė privalo pripažinti dviejų tos pačios lyties Sąjungos piliečių santuoką, sudarytą kitoje valstybėje narėje, jiems naudojantis teise laisvai judėti ir apsigyventi šalyje

Du Lenkijos piliečiai, susituokę Vokietijoje, prašo įrašyti jų santuokos liudijimą į Lenkijos civilinės būklės aktų registrą, kad jų santuoka būtų pripažinta Lenkijoje. Kompetentingos institucijos atsisakė tai padaryti, motyvuodamos tuo, kad Lenkijos teisė neleidžia sudaryti tos pačios lyties asmenų santuokos. Atsakydamas į nacionalinio teismo dėl to pateiktą klausimą Teisingumo Teismas nurodė, kad atsisakymas pripažinti dviejų Sąjungos piliečių santuoką, teisėtai sudarytą kitoje valstybėje narėje, jiems naudojantis judėjimo ir apsigyvenimo šalyje laisve, prieštarauja Sąjungos teisei, nes pažeidžia šią laisvę ir teisę į privatų ir šeimos gyvenimą. Taigi valstybės narės privalo pripažinti kitoje valstybėje narėje teisėtai įgytą santuokinį statusą, kad būtų galima naudotis pagal Sąjungos teisę suteiktomis teisėmis. Vis dėlto Teisingumo Teismas pabrėžia, kad ši pareiga nereiškia, jog vidaus teisėje turi būti numatyta tos pačios lyties asmenų santuoka. Be to, valstybės narės turi diskreciją pasirinkti tokios santuokos pripažinimo tvarką. Vis dėlto, kai valstybė narė nusprendžia numatyti vienintelį būdą, kaip pripažinti kitoje valstybėje narėje sudarytą santuoką, pavyzdžiui, įrašyti santuokos liudijimą į civilinės būklės aktų registrą, ji privalo tą būdą taikyti ir tos pačios lyties asmenų santuokoms.

2018 m. du Lenkijos piliečiai, gyvenantys Vokietijoje, iš kurių vienas taip pat turi Vokietijos pilietybę, susituokė Berlyne. Norėdami vykti į Lenkiją ir ten gyventi kaip susituokusi pora, jie paprašė Vokietijoje išduotą santuokos liudijimą įrašyti¹ į Lenkijos civilinės būklės aktų registrą, kad jų santuoka būtų pripažinta Lenkijoje. Šis prašymas buvo atmestas, motyvuojant tuo, kad tos pačios lyties asmenų santuoka pagal Lenkijos teisę neleidžiama. Tad atitinkamo santuokos liudijimo įrašymas pažeistų Lenkijos teisės sistemoje įtvirtintus pagrindinius principus.

Sutuoktiniai ginčija šį atsisakymą. Nagrinėdamas šią bylą Lenkijos vyriausiasis administracinis teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą. Jis siekė išsiaiškinti, ar su Sąjungos teise² suderinamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias neleidžiama nei pripažinti dviejų tos pačios lyties piliečių kitoje valstybėje narėje sudarytos santuokos, nei įrašyti santuokos liudijimo į civilinės būklės aktų registrą.

Teisingumo Teismas priminė, kad, nors santuokos taisyklės priklauso valstybių narių kompetencijai, įgyvendindamos šią kompetenciją jos privalo laikytis Sąjungos teisės. Aptariami sutuoktiniai, kaip Europos Sąjungos piliečiai, turi teisę laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje ir teisę gyventi įprastą šeimos gyvenimą, kai naudojasi šia laisve ir savo kilmės valstybėje narėje, kai grįžta į ją. Visų pirma, **kai jie kuria šeimos gyvenimą priimančiojoje valstybėje narėje, ypač susituokę, jie turi būti tikri, kad galės jį tęsti grįžę į savo kilmės valstybę.**

Atsisakymas pripažinti dviejų tos pačios lyties Sąjungos piliečių santuoką, teisėtai sudarytą kitoje valstybėje narėje, kurioje jie pasinaudojo teise laisvai judėti ir gyventi, gali sukelti didelių administracinių, profesinių ir asmeninių nepatogumų, verčiančių sutuoktinius savo kilmės valstybėje narėje gyventi kaip nesusituokusius asmenis.

Todėl **Teisingumo Teismas nusprendė, kad toks atsisakymas prieštarauja Sąjungos teisei.** Juo pažeidžiama ne

tik teisė laisvai judėti ir apsigyventi šalyje, bet ir pagrindinė teisė į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą³.

Teisingumo Teismo teigimu, **pareiga pripažinti** nepažeidžia kilmės valstybės narės nacionalinio savitumo ir nekelia grėsmės jos viešajai tvarkai. Iš tiesų ji **nereiškia, kad ši valstybė savo nacionalinėje teisėje turi numatyti dviejų tos pačios lyties asmenų santuoką**.

Be to, **valstybės narės turi diskreciją pasirinkti tokios santuokos pripažinimo tvarką**, nes užsienio santuokos liudijimo įrašymas į registrą yra tik vienas iš galimų būdų. Vis dėlto Teisingumo Teismas pabrėžia, kad dėl šios tvarkos toks pripažinimas neturi tapti neįmanomas ar pernelyg sudėtingas ar diskriminuoti tos pačios lyties asmenų porų dėl jų seksualinės orientacijos, o taip yra tuo atveju, kai nacionalinėje teisėje šioms poroms nenumatyta pripažinimo tvarka, lygiavertė taikomai skirtingų lyčių poroms.

Taigi, **kadangi įrašymas yra vienintelis Lenkijos teisėje numatytas būdas**, leidžiantis administracinėms institucijoms faktiškai pripažinti kitoje valstybėje narėje sudarytą santuoką, **Lenkija privalo jį taikyti vienodai** tiek tos pačios lyties, tiek skirtingos lyties asmenų santuokoms.

PRIMINIMAS: Kreipimaisi dėl prejudicinio sprendimo priėmimo valstybių narių teismams, nagrinėjantiems juose iškeltas bylas, suteikia galimybę pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas [sprendimo tekstas ir jo santrauka, jeigu rengiama](#), nuo paskelbimo dienos prieinami CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170.

Sprendimo paskelbimo posėdžio vaizdai prieinami „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Likite su mumis!

¹ Užsienio civilinės būklės dokumento įrašymas yra tikslus ir pažodinis jo turinio perkėlimas į Lenkijos civilinės būklės aktų registrą. Taigi įrašymas į registrą sukuria Lenkijos civilinės būklės aktą, kuris tarsi „atsiskiria“ nuo originalaus akto ir turi Lenkijoje sudarytiems civilinės būklės aktams lygiavertę įrodomąją galią.

² SESV 20 straipsnis ir 21 straipsnio 1 dalis, siejami su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 straipsniu ir 21 straipsnio 1 dalimi.

³ Įtvirtinta Chartijos 7 straipsnyje ir turinti tą pačią reikšmę ir apimtį kaip Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnyje garantuojama teisė. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas visų pirma remiasi 2023 m. gruodžio 12 d. Sprendimu byloje *Przybyszewska ir kiti prieš Lenkiją*, kurioje Europos Žmogaus Teisių Teismas nusprendė, kad Lenkija pažeidė pozityvią pareigą sukurti teisinį pagrindą, leidžiantį teisiškai pripažinti ir apsaugoti tos pačios lyties asmenų poras.